

Česká školní inspekce
Středočeský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Speciální školy Kolín

Kutnohorská 179, 280 00 Kolín IV

Identifikátor školy: 600 021 742

Termín konání inspekce: 1. – 3. a 8. únor 2005

Čj.:	c2-1117/05-5144
Signatura:	oc1ny524

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Speciální školy Kolín jsou kombinovaným zařízením s právní subjektivitou, určeným pro žáky se specifickými výukovými potřebami, jeho zřizovatelem je Krajský úřad Středočeského kraje. Součástí školy je podle aktuálního rozhodnutí ze dne 16. srpna 2004 speciální mateřská škola při nemocnici, speciální mateřská škola pro děti s kombinovanými vadami, zvláštní škola, pomocná škola, přípravný stupeň pomocné školy, školní družina a školní klub, speciální pedagogické centrum (dále jen SPC). Činnost školy je realizována v hlavní budově na adrese Kutnohorská 179 a v odloučených pracovištích na adresách Mikoláše Alše 710 (speciální mateřská škola pro děti s kombinovanými vadami) a v objektu nemocnice na adrese Žižkova 146 (speciální mateřská škola při nemocnici, školní družina). Inspekční a kontrolní zjišťování probíhalo v pomocné škole a ve zvláštní škole. Ve 13 třídách zvláštní školy bylo ve školním roce 2004/2005 ke dni inspekce vyučováno 117 žáků, v 5 třídách pomocné školy 32 žáci.

PŘEDMĚT INSPEKCE

Zjištění a zhodnocení personálních podmínek vzdělávání ve zvláštní a pomocné škole vzhledem ke schváleným učebním dokumentům.

Zjištění a zhodnocení materiálně-technických podmínek vzdělávání ve zvláštní a pomocné škole vzhledem ke schváleným učebním dokumentům.

Průběh a výsledky vzdělávání ve zvláštní škole v předmětech český jazyk, matematika, pracovní vyučování, tělesná výchova, v pomocné škole v předmětech čtení, psaní, počty, pracovní a výtvarná výchova, smyslová výchova.

Sledování a hodnocení účinnosti prevence sociálně patologických jevů.

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Ředitelka školy získala odbornou kvalifikaci vysokoškolským studiem učitelství pro základní školy a vysokoškolským studiem speciální pedagogiky. Je absolventkou studia školského managementu.

V pomocné škole vyučuje pět učitelek, dvě z nich splňují podmínky odborné kvalifikace. Funkci druhého pedagoga vykonávají ve čtyřech třídách čtyři asistenti, žádný z nich nespĺňuje podmínky odborné kvalifikace. Ve zvláštní škole zajišťuje výuku sledovaných předmětů celkem šestnáct pedagogů. Sedm z nich získalo odbornou kvalifikaci, jedna je absolventkou vysokoškolského studia učitelství pro základní školy, osm získalo středoškolské vzdělání. Služby výchovného poradenství realizují dvě vyučující bez odborné kvalifikace. Vedení školy vhodně zvolilo úvazky vyučujících po posouzení jejich zkušeností, profilaci i odborné kvalifikaci a vzhledem k podmínkám a potřebám školy.

Četnost hospitační činnosti je dostačující, podává vedení školy kvalitní informace potřebné k řízení pedagogické práce školy.

Základní informace o struktuře a organizaci školy určuje přehledně organizační schéma. Jsou zpracovány dokumenty - *Organizační řád, Kompetence vedoucích pracovníků, Školní řád Speciálních škol*. Přílohou organizačního řádu jsou pracovní náplně jednotlivých pracovníků s přesně vymezujícími povinnostmi a kompetencemi. Řízením jednotlivých součástí školy jsou písemně pověřeny dvě zástupkyně ředitelky a další vedoucí pracovníce. Jejich odpovědnosti a kompetence jsou jasně stanoveny. Zajištění informovanosti uvnitř školy je standardní, bezproblémové, ze strany ředitelky školy převládá osobní jednání. Informace dlouhodobějšího charakteru jsou zveřejňovány na nástěnce ve sborovně. Poradním orgánem ředitelky je pedagogická rada. Zápisy z jejich jednání jsou podrobné,

mají velmi dobrou vypovídací hodnotu. Uložené úkoly jsou termínovány, je stanovena osobní zodpovědnost za jejich splnění, která je důsledně kontrolována. Ve škole jsou ustanovena metodická sdružení, jejichž činnost byla v uplynulém období zaměřena především na organizaci soutěží a podpůrných aktivit, předávání informací ze vzdělávacích akcí, zavádění soudobých postupů speciální pedagogiky do výuky. Členové se podíleli na přípravě časově-tematických plánů učiva a individuálních vzdělávacích plánů. Metodické sdružení se schází plánovitě i podle okamžité potřeby. Vyučující spolu každodenně konzultují otázky metodického i výchovného působení na žáky.

Metodická pomoc nekvalifikovaným a méně zkušeným učitelům je poskytována ředitelkou školy a jejími zástupkyněmi převážně v rámci pravidelné a četné hospitační činnosti a neformálních vstupů do vyučování. Ve škole funguje institut uvádějícího učitele. Kontrolní činnost probíhá podle funkčních dokumentů (uvedené v závěru inspekční zprávy), se kterými je průběžně pracováno. Hospitační činnost členek vedení školy ve vyučovacích hodinách je s ohledem na velikost školy a stabilitu pedagogického sboru dostatečná. Zápisy z hospitačí jsou relevantní. Písemně zadaná opatření vedoucí k nápravě zjištěných nedostatků jsou většinou účinná díky systematické následné kontrole. Zobecněné poznatky z kontrolní činnosti (hospitační, žákovských písemností, dokumentace, suplování, úrazovosti) rozebírá vedení pravidelně na pedagogické radě a odráží se do posuzování kvality práce vyučujících.

Profesionální růst pedagogických pracovníků je vedením plánován a korigován. Členky vedení školy se zúčastňují celé řady akcí a jsou ostatním pozitivním příkladem. Problematika dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků je často předmětem jednání pedagogické rady a pracovních porad. Ředitelka zavedla pro každého pedagoga list - *Osobní jednání*, který zpřehledňuje oblasti jejich dalšího vzdělávání, je dalším z prvků pravidelného hodnocení. Učitelé se zúčastňují plánovaných vzdělávacích akcí, které organizuje vlastní SPC a další akreditovaná pracoviště. Vzdělávání je dostatečně zaměřeno na oblast počítačové gramotnosti, nové trendy speciální pedagogiky. Přijatým systémem je zajištěn odborný a pedagogický růst pracovníků školy.

Pro hodnocení pedagogických pracovníků je zpracován a dodržován dokument *Vnitřní platový předpis* pro rozdělování nadtarifních složek platu jako další součást systému hodnocení zaměstnanců.

Výroční zpráva obsahuje všechny náležitosti, má velmi dobrou úroveň zpracování.

Úroveň personálních podmínek vzdělávání podporující rozvoj osobnosti žáků je velmi dobrá.

MATERIÁLNĚ-TECHNICKÉ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Třídy pomocné a zvláštní školy využívají dostatečně prostorné místnosti kmenového objektu školy u frekventované silnice v blízkosti centra města. Vnitřní uspořádání prostoru je pro potřeby školy vhodné.

Jednotlivé učebny pomocné školy jsou prostorné, světlé a vybavené vhodným nábytkem i názornými materiály a pomůckami podporujícími aktuální výuku. Jsou funkčně rozděleny na pracovní a relaxační část. Třída pro autistické děti je speciálně vybavená pro strukturovanou výuku. Každý žák má své pracovní místo označené fotografií a jménem. Po pravé ruce má každý žák komunikační tabulku se strukturou dne (piktogramy, popř. fotogramy) a v poličce, která od sebe odděluje sousední žáky, má připravené úkoly pro příslušný den. Pro usnadnění komunikace mají někteří žáci k dispozici komunikační obrázky, popř. alba s těmito obrázky. Vyučující mají k dispozici i velké množství vlastních pracovních materiálů, které pravidelně využívají. Pro výuku jednotlivých předmětů jsou žáci dostatečně vybaveni kvalitními učebnicemi a pracovními listy. Využití všech pomůcek

je příkladné. K běžnému vybavení tříd patří i počítač s výukovými programy pro hudební a výtvarnou výchovu a pro výchovné hry, televizor s videorekordérem a radiomagnetofon. Pracovnímu vyučování slouží kvalitně vybavené speciální pracovny, tj. cvičná kuchyň, keramická dílna s pecí a dílny pro výuku dílenských prací. Výuka pěstiteckých prací je realizována na školním pozemku. Obsáhlá školní žákovská i učitelská knihovna je vybavena moderním knižním fondem a je účelně využívána žáky i učiteli. Všechny dostupné materiály a pomůcky jsou ve třídách efektivně využívány.

Kmenové třídy zvláštní školy jsou esteticky a výukově podnětné, uzpůsobené pro aktivní i pasivní možnost relaxace žáků. K těmto účelům slouží především kouty zařízené kobercí, vhodným nábytkem a vybavením. Všechny učebny s výjimkou dvou bezprostředně sousedících s tělocvičnou splňují základní hlediska psychohygienická a bezpečnostní. Většina tříd je vybavena novým, antropometricky vyhovujícím žákovským nábytkem a úložným nábytkem různého stáří. Ve třídách jsou trvale umístěny různé tabule, nástěnné materiály a názorné pomůcky, videorekordéry, televizory, radiomagnetofony s CD mechanikou.

Mimo kmenových tříd je k dispozici odborná učebna výpočetní techniky se šesti počítači (dále PC), tiskárnou a odpovídajícím softwarem v rámci akce *Internet do škol*. Celkem škola využívá 24 PC, 10 z nich slouží pedagogům a administrativě.

Podmínky pro výuku tělesné výchovy jsou průměrné. Prostor tělocvičny je dostatečný, její vybavení je na běžné úrovni, venkovní areál školy neumožňuje plnit všechna témata osnov, proto je také využíván lehkootletický stadion ve vzdálené části města, případně blízké hřiště 7. základní školy.

Škola poskytuje žákům učebnice a pracovní sešity. Celkově je materiální podpora výuky sledovaných předmětů na velmi dobré úrovni. Pozitivem je využívání vhodných výukových programů na PC, dostatek audio a video nahrávek. Dostatečná je vybavenost textovým materiálem a aktuálními nástěnnými tabulemi a přehledy.

Pomůckový fond pro výuku sledovaných předmětů je dostačující a je postupně obnovován. Často využívané pomůcky mají vyučující uloženy ve třídách. Ostatní pomůcky jsou přehledně uloženy v kabinetech. Evidenci vedou jejich správci. Vyučující využívají odbornou pedagogickou literaturu a metodické příručky vyučovacích předmětů, vhodné učebnice, pracovní sešity, různé encyklopedie, nástěnné obrazy, mapy, globusy, makety těles, atd. Ve skladu tělesné výchovy je k dispozici dostatek základního nářadí a náčiní pro zvládnutí požadavků osnov.

Pozitivem je, že byly v průběhu inspekce dostupné pomůcky většinou využívány.

Žákovská knihovna obsahuje starší i současné komplety knih pro žákovskou individuální i společnou četbu. Učitelská knihovna je částečně umístěna v jedné ze tříd a ve SPC. Obměňování knižního fondu je průběžné, je doplněno odebíráním odborných periodik.

Speciálními pomůckami škola disponuje, většina z nich je uložena v prostorách SPC.

Stravování žáků je zajišťováno jídelnou, (není součástí školy), jež je v sousedící budově střední školy. Pitný režim škola zajišťuje, je doplňován individuálně žáky.

K výuce pracovního vyučování slouží v suterénu dvě pracoviště školní dílny s dostatečným zázemím pro práci se dřevem i kovem a keramická pec, která však svou kapacitou vzhledem k počtu žáků již nedostačuje. Pro pěstitecké práce má škola vlastní pozemek se skleníkem. Vybavení cvičné kuchyně s moderními elektrospotřebiči i materiální zázemí šírny velmi dobře slouží při plnění vzdělávacích cílů prací v domácnosti, jedné ze složek pracovního vyučování.

Vedení školy cílevědomě vytváří podmínky pro další zdokonalování materiálně-technických podmínek, ve spolupráci se všemi učiteli, (včetně metodických orgánů)

stanovuje priority s ohledem k potřebám a současným trendům vzdělávání. Efektivnímu využívání materiálně-technických prostředků je ve škole věnována systematická pozornost ze strany vedení školy. Na základě inspekční činnosti bylo zjištěno, že odborné učebny, pomůcky a učebnice jsou využívány efektivně, eventuálně při zjištění nedostatků jsou přijímána nápravná opatření. Pozitivním zjištěním je, že ředitelka v rámci podaných projektů získává každoročně nemalé finanční prostředky, které jsou využívány především v rámci zájmových aktivit.

Širší veřejnost materiální zázemí školy nevyužívá.

Materiálně-technické podmínky školy jsou ve sledovaných oblastech na velmi dobré úrovni.

PRŮBĚH A VÝSLEDKY VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací programy

Ve zvláštní škole je realizován v I. až IX. ročníku *Vzdělávací program zvláštní školy* (čj. 22 980/97-22). V pomocné škole jsou žáci vyučováni podle *Vzdělávacího programu pomocné školy a přípravného stupně pomocné školy* (čj. 24 035/97-22). Oba dokumenty škola doplňuje doporučeními aktuálních metodických pokynů MŠMT. Vzdělávací programy jsou realizovány v jejich plném rozsahu a v souladu s údaji uvedenými v aktuálním rozhodnutí o zařazení do sítě škol.

Povolená úprava učebního plánu byla provedena v IX. ročníku zvláštní školy v souladu s podmínkami školy při zachování týdenní hodinové dotace. Minimální počet hodin pro vyučovací předměty a týdenní počet vyučovacích hodin je dodržen. Porovnáním učebních plánů, rozvrhu hodin a reálné výuky bylo zjištěno, že škola skutečně vyučuje podle platných učebních dokumentů.

Výuka je v souladu s učebními dokumenty vzdělávacího programu.

Při výuce využívají učitelé zvláštní školy časově-tematické plány učiva, vycházející z osnov. Všem žákům pomocné školy pro všechny předměty a čtyřem žákům zvláštní školy pro předmět matematika byly vypracovány kvalitní individuální vzdělávací plány. Vyučující je tvoří ve spolupráci se SPC. Jejich vyhodnocování jsou pravidelná. Rodiče žáků jsou s nimi prokazatelným způsobem seznamováni. Plnění těchto plánů je průběžně kontrolováno při hospitacích, jednání metodických orgánů a vedením školy. Při kontrole plnění učebních osnov sledovaných předmětů ve zvláštní a pomocné škole nebyly ve sledovaném období školního roku 2003/2004 a 2004/2005 ke dni inspekce shledány nedostatky.

Průběh vzdělávání byl průkazně (i přes nedostatky - přelepování záznamů, mazání, škrtnání) zaznamenáván.

Kontrola naplňování učebních osnov je účinná.

Prioritní je pro ředitelku a zástupkyně zaměření kontroly na naplňování učebních dokumentů. Vyhodnocování časově-tematických plánů učiva probíhá systematicky. Značná pozornost je věnována kontrole pedagogické dokumentace, z výsledků jsou vždy vyvozována konkrétní opatření formou následných kontrol. Z předložené dokumentace (záznamy z pedagogických rad, výroční zpráva, plán kontrol, záznamy hospitací) je evidentní diskuse vedoucích pracovníků s vyučujícími o závěrech hospitací, kontrolovaným je dáván prostor pro sebehodnocení. Kontrolní činnost ovlivňuje účinně naplňování učebních dokumentů, většina opatření vede k nápravě nedostatků.

Plynulou organizaci vyučování zajišťuje rozvrh hodin sestavený v souladu s požadavky příslušných právních norem (začátek a konec vyučování, počet vyučovaných hodin

v jednom dni, délky přestávek). Z pohledu psychohygienických zásad jsou v rozvrhu vhodně zařazeny naukové i výchovné předměty. Školní řád obsahuje vyváženě povinnosti a práva žáků i pracovníků školy, je aktuálně doplňován. Jeho obsah odpovídá požadavkům příslušných zákonných norem, jsou v něm zapracovány metodické pokyny MŠMT, byl schválen pedagogickou radou a prokazatelným způsobem s ním byli seznámeni žáci i jejich zákonní zástupci. Provozní řády všech odborných učeben jsou velmi dobře zpracovány a viditelně vyvěšeny.

Péči školy o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v oblasti poradenské a individuální pomoci zajišťují vzhledem k počtu žáků dvě výchovné poradkyně (dále jen VP). Zohledňují specifika žáků, věnují se kariérenímu poradenství, zabývají se prevencí i řešením sociálně patologických jevů. Jedna VP se věnuje mladším žákům, druhá má v péči žáky vyšších ročníků.

Prevencí výskytu negativních sociálně-patologických jevů je pověřena školní metodička prevence (dále je MP). V této oblasti má mnohaleté zkušenosti, absolvovala základní i celou řadu nadstavbových školení a seminářů včetně praktických aktivit pro MP. Spolu s ředitelkou školy vypracovala v souladu s metodickými pokyny a podmínkami školy kvalitní *Minimální preventivní program Speciálních škol Kolín na školní rok 2004/2005* (dále jen MPP), který obsahuje především dlouhodobé preventivní aktivity menších skupin žáků. Je diferencován, pravidelně vyhodnocován a inovován. Na realizaci MPP se podílejí všichni zaměstnanci školy, podle potřeby i jiné instituce (policie, péče o dítě, dětská lékařka a další). Jsou pořádány jednorázové aktivity: výlety, vycházky, sportovní a společenské akce, besedy, dlouhodobé projekty, exkurze. Součástí MPP je nadstandardní množství i širší pravidelné zájmové činnosti v kroužcích a nápadité prezentační aktivity školy. Při výchovných problémech jsou v rámci spolupráce hledány vhodné a účinné cesty k jejich řešení.

Dokumentaci vedou VP i MP přehledným způsobem, je zajištěna ochrana osobních dat. Škola pravidelně spolupracuje s psychologkou SPC. Prevence sociálně-patologických jevů prolíná celou výchovně-vzdělávací činností. Škola se touto problematikou zabývá velice zodpovědně a účinně.

Vnější informační systém je funkční, založen na standardní formě předávání ústních a písemných informací zákonným zástupcům a spolupracujícím orgánům a organizacím. S výchovnými opatřeními jsou písemně seznamováni zákonní zástupci, učitelé spolupracují s odbornými pracovníky PPP, SPC a ostatních specializovaných pracovišť. Je zajištěn svobodný přístup k základním informacím o škole formou vývěsky v přístupových prostorách školy.

Celkově je organizace výchovně-vzdělávacího procesu školy funkční.

Průběh a výsledky vzdělávání v pomocné škole

Výuka je svým obsahem v souladu s učebními plány a osnovami realizovaných vzdělávacích programů. Stanovené cíle výuky korespondují s možnostmi a potřebami vzdělávaných žáků. Kontinuitu výuky v jednotlivých předmětech zajišťují třídními učiteli propracované individuální vzdělávací plány. Podkladem pro jejich vypracování je podrobná diagnostika výchozího stavu kompetencí žáka a potenciálních možností rozvoje v jednotlivých oblastech. Plány mají jasnou strukturu, obsahují jak kognitivní, tak i behaviorální cíle. Plnění plánů je třídním pedagogem čtvrtletně vyhodnocováno a konzultováno s rodiči žáků. Tuto oblast i kontrolu naplňování osnov podporuje i efektivní práce metodického sdružení. Výuka je realizována věcně i odborně správně, absence odborné kvalifikace neovlivňuje významně negativně kvalitu vzdělávání. Sledovaná výuka je vhodně podpořena dostupnými názornými pomůckami i audiovizuální a výpočetní

technikou. Kvalitu výuky pozitivně ovlivňuje individuální činnost se žáky. Výrazné místo ve výuce mají praktické metody spojené s metodami názorně demonstračními. Jednotlivé hodiny jsou z hlediska organizace vhodně členěny. Výuka probíhá v blocích, je promyšlená a vykazuje velmi kvalitní metodické zvládnutí činností. Učitelé důsledně respektují individuální tempo, možnosti a potřeby žáků. Žáci se aktivně zapojují do výuky, pracují individuálním tempem i způsoby.

Psychohygienické podmínky vzdělávání jsou dobře zajištěny. Klima ve třídách je velmi pozitivní, založené na partnerském vztahu pedagogů a žáků, komunikace je vstřícná a přátelská. Vyučujícím se ve většině případů daří probouzet zájem o výuku prostřednictvím vhodně zvolených a pro žáky zajímavých úloh. Z hlediska motivovanosti žáků je přínosné i výše uvedené systematické využívání rozsáhlého fundusu názorných pomůcek. Využíváno je motivačního principu akceptování, uplatňovány jsou rozmanité motivující formy práce. Žáci jsou vedeni k maximálnímu osobnostnímu a sociálnímu rozvoji. Patříčný důraz je kladen na osvojování základů a rozvoj sebeobsluhy.

Komunikace mezi učiteli a žáky i mezi žáky navzájem podporovala výuku. Je založena na vzájemné důvěře a empatii. Učitelé vytvářeli svým vzorem a prostřednictvím stanovených pravidel vstřícné ovzduší, prostor pro vyjadřování vlastního názoru a pro rozvoj osobnostních a sociálních kompetencí. Žáci byli vedeni k vzájemné toleranci a k respektování druhých. Jednotliví vyučující využívají různých forem hodnocení i sebehodnocení žáků. Verbální i neverbální komunikace učitelů i asistentů je na vynikající úrovni.

Průběh a výsledky vzdělávání v pomocné škole jsou na vynikající úrovni.

Průběh a výsledky vzdělávání ve zvláštní škole

Český jazyk

Stanovené cíle výuky byly přiměřené aktuálnímu stavu ve třídě a respektovaly individuální vzdělávací potřeby žáků. Probírané učivo navazovalo na předcházející témata. Bezprostřední příprava zhlédnutých hodin měla velmi dobrou úroveň po stránce organizační, obsahové i materiální.

Kmenové učebny byly vzhledem k cílům výuky a činnostem žáků vhodně vybaveny. Vyučující používali množství různých učebních pomůcek vyrobených i jimi zhotovených. Žáci pod jejich vedením převážně efektivně pracovali s kvalitními učebnicemi a pracovními sešity. Dostupná didaktická a výpočetní technika nebyla během sledovaných hodin použita.

Struktura sledovaných hodin odpovídala věku a výukovým cílům. U méně zkušených vyučujících byly zaznamenány menší nedostatky ve výběru efektivnějších vyučovacích metod a v méně zdařilé organizaci vyučovacího času. Všechny hodiny byly vedeny věcně i odborně správně. Převážně frontální výuka byla účelná, pro zpestření zařadili vyučující v několika hodinách skupinové činnosti nebo práci ve dvojicích, při kterých se dobře dařilo rozvíjet smysl žáků pro spolupráci. Použité metody byly pestré, náročnost požadavků přiměřená možnostem žáků. V hodinách byly důsledně uplatňovány vnitřní diferenciaci a individuální přístup, žákům byly zadávány nesterjné náročné úkoly. Vyučující jim poskytovali průběžnou zpětnou vazbu a podle potřeby jim pomáhali. Ve většině hodin měli žáci dostatek času na důkladné procvičení učiva i na samostatnou práci. Hodiny splňovaly požadavky na psychohygienu výuky. Všechny třídy jsou vybaveny kobercem, který vyučující využívali pro učební i odpočinkové činnosti. Neopomínali začleňovat i další méně náročné aktivity. Přirozenou relaxací byly časté změny pracovních míst a další volně řízený pohyb po třídě. Tempo vlastní výuky bylo přiměřené věku a možnostem dětí.

Úspěšnost motivace žáků se projevila v zájmu žáků o práci, ve všech třídách byla příjemná pracovní atmosféra. Jen ojediněle byl podceněn význam vstupní či průběžné motivace a nebyl dostatečně podpořen zájem o probíranou látku. V nižších ročnících byly k motivování využívány různé říkanky, písničky, hádanky a obrázky, některé učitelky navazovaly na zkušenosti dětí a uplatňovaly mezipředmětové vztahy. Stimulem pro aktivní zapojování žáků byla i pestrost realizovaných činností. U starších žáků motivace většinou spočívala v seznámení s plánovaným průběhem hodiny, byla podpořena zařazováním některých zajímavých činností (soutěží, netradičních diktátů, křížovek) a propojením teoretických poznatků s jejich praktickým uplatněním.

V hodinách měli žáci dostatek příležitostí argumentovat a prezentovat svou práci. Byly rozvíjeny jejich komunikační dovednosti. Žáci respektovali dohodnutá pravidla komunikace ve třídě. Na drobnější projevy nekázně žáků reagovali vyučující taktně, ale důsledně.

Hodnocení žáků bylo vesměs pozitivní, vyučující oceňovali jejich individuální pokrok. Ojediněle bylo uplatněno i vzájemné hodnocení žáků a ve dvou případech i sebehodnocení. Při hodnocení používali pedagogové vhodných metod, klasifikace ústního a písemného projevu byla vyvážená.

Průběh a výsledky vzdělávání v českém jazyce jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Matematika

Výuka sledovaného předmětu je plánována a připravována v souladu se vzdělávacím programem školy, obecnými cíli a podmínkami, ve kterých probíhá. Učivo je rozpracováno do tematických plánů s časovými údaji o předpokládaném plnění jednotlivých tematických celků. Stanovené výukové cíle jsou reálné, odpovídají obsahu učiva v jednotlivých ročnících. Při plánování výuky nedochází k obsahové duplicitě. Kontinuita výuky předmětu mezi jednotlivými ročníky je zajištěna. Stanovené výukové cíle odpovídají aktuálnímu složení tříd. Odchylky reálného stavu od údajů v tematických plánech nebyly zaznamenány. Vyučující jsou dobře informováni o žácích se specifickými potřebami.

Motivace jako plánovaný a účelový prvek metodické struktury sledovaných hodin byla využita. Vstupní motivační metody byly v převážné části hodin úspěšně zastoupeny seznámením s cílem a programem vyučovací jednotky a aktualizací učiva.

Úvodní části hospitovaných hodin matematiky byly věnovány opakování již probraného učiva. Zadávané příklady byly zpravidla jednotné pro celou třídu, žáci se střídali při řešení u tabule, byly voleny i formy soutěží při opakování základních početních úkonů. Výklad nového učiva byl úměrně náročný vzhledem k schopnostem a věku žáků, snahou vyučujících bylo vyvozování nového učiva. Učivo bylo interpretováno věcně správně, v přiměřené šíři a patřičných souvislostech, bylo doplňováno příklady z praxe s aplikacemi na praktické zkušenosti žáků. Získané znalosti a dovednosti byly ověřovány téměř ve všech případech orientačním zkoušením a dále pak formou opakování. Frontální výuka se střídala se skupinovou výukou i samostatnou prací žáků. Zvolené formy odpovídaly náročnosti učiva a individuálním schopnostem žáků. Žáci byli vedeni k rozvíjení matematických představ, k verbálnímu komentování početních operací a k aplikaci početních dovedností ve slovních úlohách. Ve všech sledovaných hodinách byl dodržen správný metodický postup při řešení slovních úloh. V hodinách geometrie byli žáci vedeni k rozvíjení prostorového vnímání, k vytváření potřebných návyků při rýsování. Použité vyučovací metody ve všech hospitovaných hodinách odpovídaly probíraným tématům a vedly ke splnění stanovených výukových cílů. Vyučovací čas byl většinou efektivně využit.

Využití didaktických prostředků během výuky bylo limitováno probíranými tématy, v hodinách se pracovalo se skutečnými předměty, modely, dominem, stavebnicemi,

kartami, počítadly apod. Učebnice a pracovní sešity sloužily k upevňování a procvičování vědomostí, zápisy do sešitů byly zaměřeny na zaznamenání základních poznatků z probíraných témat. Pozitivním zjištěním byla skutečnost, že vyučující dbají na kvalitní úroveň vedení žákovských písemností.

Aktivitu a zájem žáků vyučující zvyšovali pozitivním a taktním hodnocením písemných prací i ústního projevu. Četnost klasifikace je postačující, podle záznamů v žákovských knížkách převládá klasifikace písemného projevu. Vzájemné hodnocení a sebehodnocení žáků bylo zaznamenáno přibližně v jedné třetině hodin. Podle záznamů v třídních knihách je patrné, že vyučující po vyhodnocení kontrolních prací přijímají opatření v souvislosti s nejčastěji se vyskytujícími chybami.

Vztah mezi vyučujícími a žáky byl bezproblémový, vycházel z přirozeného respektování autority učitelů, byla dodržována pravidla slušného chování. Verbální projev vyučujících byl po stránce stylistické i gramatické převážně správný, důraz byl kladen na odbornou terminologii, slovní i grafické projevy žáků byly sledovány, patřičně korigovány a hodnoceny.

Průběh a výsledky vzdělávání v matematice jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Pracovní vyučování

Příprava na výuku byla po stránce materiálního zabezpečení a motivování žáků pečlivá, ve všech případech měli žáci k dispozici potřebné pomůcky v dostatečném množství. Vyučující v časových tematických plánech uvádějí a v praxi také realizují úkoly, které jsou v souladu s obecnými cíli a zásadami vzdělávání a s cíli realizovaného programu. Při stávajícím systému plánování jsou stanovované cíle přiměřené dosažené úrovni pracovních dovedností.

Výuka měla výhradně činnostní charakter a struktura sledovaných hodin spolu s dostatečným množstvím pomůcek umožňovala účelně využít vyučovací čas i materiální zázemí školy. Organizační pokyny vyučujících byly většinou jednoznačné a odpovídaly věku i možnostem žáků. V hodinách byl prezentován vždy ukázkový finální výrobek. Vyučující průběžně sledovali techniku zacházení s pracovními nástroji, při všech činnostech dbali na bezpečnost žáků, v závěru hodin je vedli k úklidu pracoviště. Pozitivem bylo vedení žáků k samostatné organizaci práce a individuální přístup, který měl formu pomoci méně zručným žákům, popřípadě opakovaného vysvětlování pracovního postupu.

Navození zájmu žáků o činnost spočívalo především v možnosti praktického využití výrobku nebo pracovní dovednosti, k jeho udržení dobře přispívaly časté pochvaly a oceňování snahy a pokroku.

V hodinách byla vstřícná a pracovní atmosféra, vyučující měli u žáků přirozenou autoritu. Komunikace plnila převážně informační funkci (instrukce, vysvětlování odborných termínů, pracovního postupu), ale byl zaznamenán i cílený rozvoj komunikačních dovedností.

V průběhu hodin vyučující hodnotili dílčí výkony žáků, a bylo-li třeba, korigovali nesprávné postupy. Ve všech případech, kdy ve sledovaných hodinách žáci výrobek dokončili, bylo hodnocení konkrétní, zaměřené na osvojované dovednosti a dodržování pracovního postupu. Zhruba ve třetině hodin zařazovali vyučující sebehodnocení.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu pracovní vyučování jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Tělesná výchova

Předmět je do šestého ročníku vyučován koedukovaně. Všichni učitelé mají pro letošní školní rok zpracovány časově-tematické plány velmi dobré úrovně. Byly projednány v metodických orgánech školy. Bezprostřední příprava na vyučování byla promyšlená a pečlivá. Náležitá pozornost byla věnována materiální podpoře výuky a bezpečnosti. Během zhlédnutých hodin vyučující vhodně využívali náradí, vybavení, zařízení, drobné náčiní, audiovizuální techniku a další pomůcky. Dílčím nedostatkem je skutečnost, že relaxační cvičení jsou prováděna v hlučném prostředí předsálí tělocvičny, čímž je snížena jejich efektivita. Žáci byli vedeni k dodržování zásad osobní hygieny a bezpečnosti během i po ukončení cvičení, učitelé i žáci striktně používali cvičební úbor a vhodnou obuv.

Hodiny byly po stránce metodické dobře připraveny, byl patrný tvořivý přístup a zkušenosti vyučujících. Užité formy a metody práce ve většině odpovídaly požadavkům deklarovaného vzdělávacího programu. Struktura a průběh hodin respektovaly potřeby a možnosti žáků, vyučující využívali názornost. Pouze v jedné ze zhlédnutých hodin neměla průpravná cvičení dostatečnou účinnost, byla přiměřená svou skladbou a formou, ne však délkou. Ve dvou hodinách nebylo zařazeno vyučujícím (popřípadě pohybově nadaným žákem) dokonalé předvedení a provedení požadovaného cviku. V hodinách byl jasně stanoven vzdělávací cíl, kterým bylo opakování a procvičování osvojených pohybových dovedností, jejich uplatnění v soutěživých hrách. Výuka byla většinou promyšleně organizována, obsahovala množství připravených činností. Dominantní roli vyučujících často doplňovali žáci vedením průpravných cvičení, samozřejmě byla pomoc při organizaci a přípravě pomůcek. Vyučující zajišťovali při soutěživých činnostech vyrovnané podmínky, snažili se v hodinách uplatňovat i kooperativní prvky. Výuka byla většinou věcně i odborně správná.

Převážnou většinou hodin prolínala úvodní i průběžná motivace, žáci byli motivováni povzbuzováním, pochvalou i oceňováním snahy. V hodinách byli žáci spontánně aktivní a projevovali o výuku zájem.

Ve sledované výuce převládala velmi příznivá atmosféra založená na vzájemné důvěře a trpělivosti všech vyučujících, nechyběl humor. Organizační pokyny byly u většiny pedagogů jasné a stručné, žáci je respektovali. Drobné kázeňské nedostatky byly řešeny ihned s taktem a přiměřeným způsobem. Negativem pedagogů bylo jejich častější užívání nespisovného jazyka. Celkově rozvíjeli komunikaci s dobrým výsledkem. Interakce a komunikace vyučujících se žáky vychází z partnerského přístupu a je pro žáky vhodným modelem sociálního chování.

Průběžné pozitivně a motivačně zaměřené hodnocení žáků vyučujícími bylo taktní. V závěru některých hodin opomíjeli vyučující hodnocení nebo hodnotili obecně (byl hodnocen pouze výkon, chování, ne snaha a pokrok, spolupráce a aktivita, dodržování pravidel, taktiky hry). Sebehodnocení žáků nebylo v žádné ze zhlédnutých hodin vyučujícími využito. Vyučující zdůvodňovali žákům svá hodnocení.

Průběh a výsledky vzdělávání v tělesné výchově jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Škola si pro zjišťování výsledků vzdělávání vytvořila vlastní testy v předmětech matematika, český jazyk, fyzika. Byla zjišťována i úroveň vědomostí spadající do oblasti sexuální výchovy. Testy mají dobře propracovaný systém hodnocení a jsou využívány především pro srovnávání výsledků vzdělávání v jednotlivých školních rocích a pro vytváření výukových skupin paralelních ročníků podle úrovně žáků.

Rozbor výsledků uvedených testů je koncipován tak, že lze na jeho základě přijímat adekvátní opatření pro další postup učitelů.

K celkovému hodnocení výsledků vzdělávání slouží škole též komplexní rozbor dosaženého prospěchu za školní pololetí, kontrola a rozbor písemných prací. Získané výsledky jsou analyzovány a porovnávány v rámci tříd jednotlivých ročníků a s výsledky získanými v předchozích letech.

Velmi dobré jsou výsledky žáků školy v kulturních, vědomostních a sportovních soutěžích, kde se umísťují na předních místech. Řadu akcí škola také sama organizuje, jako například (pravidelně každým rokem) celorepublikovou výtvarnou soutěž „Radost“, turnaj v minikopané, vánoční výstavu v muzeu s hudebním vystoupením žáků, koncert v kostele sv. Bartoloměje, pravidelné je také vystupování taneční skupiny na různých veřejných akcích.

Celkové hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání

Kvalita sledované výuky je ve zvláštní škole hodnocena jako velmi dobrá, v pomocné škole jako vynikající.

Celkově je hodnocena kvalita sledované výuky v pomocné a zvláštní škole jako velmi dobrá.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Ve zvláštní škole probíhala tematicky zaměřená inspekce *Sledování a hodnocení účinnosti prevence sociálně-patologických jevů ve školách a školských zařízeních*. Z analýzy dokumentace, výsledků dotazníkového anonymního šetření v VII a IX ročnících, poznatků získaných při rozhovorech, pozorování chodu školy a z prohlídky školních prostor lze konstatovat, že ***škola se problematikou prevence sociálně-patologických jevů zabývá, přijatý systém je účinný.***

Škola cíleně podporuje rozvoj osobnosti žáků a celou škálou aktivit (exkurze, ples MP v Kutné Hoře, opakovaná účast na celostátní přehlídce „Mezinárodní festival písní a tanců pro MP v Plumlově“, na koncertech Novy) začleňuje děti do běžného života.

Žáci pomocné školy navštěvují školní klub, kde mají možnost realizovat ruční a výtvarné práce, keramický kroužek a nácvik stolního tenisu (probíhá v době před vyučováním). Škola prezentuje činnost žáků pomocných tříd na veřejnosti, jejich výtvarné a rukodělné výrobky po celý školní rok zdobí prostory školy a jsou každoročně vystavovány v prostorách divadla při školou organizované celostátní výstavě „Radost“.

Škola úzce spolupracuje se Sdružením mentálně postižených v Kolíně, získává pravidelně dotace na organizování školy v přírodě.

Ředitelka dlouhodobě a pravidelně předkládá projekty pro zkvalitnění výchovně-vzdělávací práce školy, nemalé finanční částky takto získané jsou věnovány na pokrytí nákladů nadstandardní zájmové činnosti a dalších nápaditých aktivit školy.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Zřizovací listina čj. OŠMS/2998/2001 ze dne 18. září 2001 vydaná Středočeským krajem, včetně přílohy č. 1 a dodatků 1 – 4
2. Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení ze dne 16. srpna 2004 s účinností od 1. září 2004
3. *Koncepce rozvoje Speciálních škol Kolín* od 1. září 2003 do 30. června 2009, opatřeno podpisem ředitelky, bez čj.
4. *Organizační řád Speciálních škol Kolín* včetně schématu a aktualizovaných příloh, bez čj., opatřeno razítkem a podpisem ředitelky školy
5. *Rámcový plán Speciálních škol Kolín* na školní rok 2004/2005 bez čj., opatřeno razítkem a podpisem ředitelky školy
6. *Školní řád Speciálních škol Kolín*, včetně doplňků ze dne 1. července 2004, platný od 1. září 2004, schválený pedagogickou radou 1. září 2004, opatřeno razítkem a podpisem ředitelky
7. Úvazky vyučujících zvláštní a pomocné školy ve školním roce 2004/2005
8. Katalogové listy žáků všech tříd zvláštní a pomocné školy
9. Třídní knihy všech tříd zvláštní a pomocné školy, školní rok 2003/2004, 2004/2005
10. Třídní výkazy všech tříd zvláštní a pomocné školy, školní rok 2003/2004, 2004/2005
11. Rozvrh hodin všech tříd a vyučujících ve školním roce 2004/2005, opatřen razítkem školy a podpisem ředitelky, bez čj.
12. Časově-tematické plány učiva pro předměty český jazyk, matematika, pracovní vyučování, tělesná výchova ve zvláštní škole pro školní rok 2004/2005
13. Individuální vzdělávací plány všech žáků pomocné školy pro všechny předměty
14. Hodnocení plnění individuálních vzdělávacích plánů všech žáků pomocné školy
15. Individuální vzdělávací plány matematiky čtyř žáků zvláštní školy
16. Hodnocení plnění individuálních vzdělávacích plánů matematiky čtyř žáků zvláštní školy
17. Osobní dokumentace žáků zvláštní a pomocné školy
18. Personální dokumentace pedagogických pracovníků školy
19. Podkladová inspekční dokumentace
20. Záznamy pedagogických rad z období 2001 až dosud
21. Plán kontrol a hospitací ředitelky, školní rok 2003/2004 a 2004/2005
22. Plán kontrol zástupkyň, školní rok 2003/2004 a 2004/2005
23. Hospitační záznamy kontrolní činnosti ředitelky ve školním roce 2003/2004, 2004/2005
24. Hospitační záznamy zástupkyň ve školním roce 2003/2004, 2004/2005
25. Plán DVVP, školní rok 2004/2005, vyhodnocení plánu DVVP školního roku 2003/2004
26. Plán VP 2004/2005
27. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2003/2004
28. Inspekční zpráva čj.: 023189/00-1093 ze dne 18. května 2000
29. Protokol čj.: 023190/00-1093 ze dne 18. května 2000
30. *Program prevence sociálně patologických jevů včetně drogové scény od ledna 2001 na školní rok 2002/2003*, opatřeno razítkem školy a podpisem ředitelky

31. *Minimální preventivní program Speciálních škol Kolín, školní rok 2003/2004 (včetně vyhodnocení) a 2004/2005, opatřeno razítkem a podpisem ředitelky*
32. Hospitační záznamy inspektorek
33. Řády odborných pracoven (dílen, učebny keramiky, tělocvičny, cvičné kuchyně, šírny, učebny výpočetní techniky)
34. *Plán práce a náplň romské asistentky učitele pro školní rok 2003/2004 a 2004/2005*
35. Traumatologický plán
36. Kniha úrazů (záznamy od 12. listopadu dosud)
37. Jmenný seznam žáků školy, školní rok 2004/2005
38. Záznamy metodických orgánů zvláštní školy, školní rok 2004/2005
39. Záznamy metodického orgánu pomocné školy, školní rok 2004/2005
40. Žákovské knížky vybraného vzorku žáků
41. Testy z předmětů matematika, český jazyk, fyzika a sexuální výchova, včetně zpracované analýzy, školní rok 2003/2004 a 2004/2005, opatřeno podpisem zástupkyně ředitelky, bez čj.
42. Dotazníky pro žáky VII. a IX. ročníků zvláštní (prevence sociálně-patologických jevů)
43. Záznamové listy školní inspektorky (prevence sociálně-patologických jevů)
44. Rozvrh dozorů
45. Záznamy z jednání s rodiči
46. *Kompetence vedoucích pracovníků*

ZÁVĚR

Personální podmínky vzdělávání jsou průměrné. Vedením školy vytvořené systémové a organizační podmínky jsou velmi dobré, kontrolní činnost postihuje veškeré oblasti. Materiálně-technické podmínky jsou hodnoceny velmi dobře. Plánování a realizace vzdělávacích programů jsou v souladu s učebními dokumenty. Celkové hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání všech sledovaných předmětů ve zvláštní škole je velmi dobré. Výuka v pomocné škole má vynikající úroveň. Specifické potřeby žáků uspokojuje škola díky dostatečnému množství mimoškolních činností, velmi dobré úrovni služeb výchovného poradenství a prevence sociálně-patologických jevů.

Porovnáním závěrů současného a posledního inspekčního a kontrolního zjišťování si škola udržuje velmi dobrou kvalitu pro prokazatelnou analytickou, koncepční, organizační, kontrolní a v posledním tříletém období také vnitřní evaluační součinnost. K propojení činnosti školy s běžným životem významným způsobem přispívá především energická a činorodá osobnost ředitelky školy a členek vedení. Za poslední období došlo k významné inovaci pomůcek. Byla kvalitně vybavena učebna výpočetní techniky, vyučující postupně, se stále rostoucí efektivitou, zavádějí výpočetní techniku do výuky. Ve třídách pomocné školy uplatňují pedagogové současné poznatky speciální pedagogiky, ve třídách zvláštní školy inspektorky zaznamenaly četnější zavádění prvků činnostního pojetí výuky.

Hodnotící stupnice:

vynikající	velmi dobrý	dobrá (průměrná)	vyhovující	nevyhovující
------------	-------------	------------------	------------	--------------

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Inspekční tým	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PaedDr. Jarmila Tóthová	J. Tóthová v.r.
Člen týmu	Mgr. Jana Frojdová	J. Frojdová v.r.
Člen týmu	Mgr. Jiřina Veselá	J. Veselá v.r.

V Kutné Hoře dne 23. března 2005

Razítko

Dle § 174 odst. 13 zákona č. 561/2004, o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školského zákona), může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím převzetí na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. 284 01 Kutná Hora, Radnická 178. Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem ČŠI k jejich obsahu zasílá ČŠI zřizovateli a školské radě, inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná.

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 31. března 2005

Razítko

Ředitelka školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení	Podpis
Mgr. Irena Pánková	I. Pánková v.r.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad Středočeského kraje, 150 00 Praha 5, Zborovská 11	31. březen 2005	c2-1117/05-5144
Školská rada	není	

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly podány.